

Inget stöd för att SSRI ger ökad suicidrisk

II Läkemedelsverket varnade nyligen för att SSRI-preparat (selektiva serotoninåterupptagshämmare) kan öka självmordsrisken hos deprimerade barn.

Bakgrunden till varningen var en drastisk tolkning av några kliniska prövningar där ett ökat antal biverkningar i form av suicidtankar och suicidalt beteende rapporterats bland de barn som fått SSRI jämfört med placebogruppen.

Depression är den främsta riskfaktorn för suicid bland såväl barn som vuxna och dess behandling betydelsefull för prognosen, varför denna signal skyndsamt bör undersökas i stora naturalistiska studier. I Sverige motsvarade användningen av SSRI-medel under åren 1992–2000 1,85 miljoner personår.

I Rättsmedicinalverkets rättskemiska databas finns resultaten av toxikologisk screening av 14 857 säkra och osäkra självmord under samma tid.

Vi jämförde förekomst av olika antidepressiva preparat i den angivna populationen med förekomsten hos 26 422 kontroller (olycksfall och naturliga dödsfall). Statistiskt kontrolleras på det sättet den olikstora användningen av olika typer av antidepressiva preparat.

SSRI visade sig ha lägre risk (förekomst) än genomsnittligt för antidepressiva medel vid påvisade suicid (OR 0,83; 99 procents CI: 0,77–0,90).

Risken för tricykliska var genomsnittlig, medan mirtazapin och venlafaxin, som ofta används vid svårare depressioner, visade en överrisk (OR 1,78; 99 procents CI: 1,46–2,16).

SSRI utgjorde 85 procent av försäljningen av antidepressiva till barn under 15 år. Bland de 4 kontroller som var positiva för antidepressiva medel rörde det sig i 3 fall om SSRI. Bland suiciden fanns 7 barn som använt antidepressiva medel, men i inget fall SSRI (P=0,02). Bland 326 suicid i åldersgruppen 15–19 år var resultatet snarlikt (RR 0,14; 95 procents CI: 0,05–0,43). Denna totalundersökning angående användning av antidepressiva medel och suicid i Sverige under nio år ger inget stöd för att SSRI skulle öka suicidrisken bland vare sig barn, unga eller vuxna.

Göran Isacsson

Goran.Isacsson@neurotec.ki.se

Isacsson G, Holmgren P, Ahlner J. Selective serotonin reuptake inhibitor antidepressants and the risk of suicide: a controlled forensic database study of 14 857 suicides. *Acta Psychiatr Scand.* 2005;111(4):286-90.

Datortomografi utan kontrast ger säker diagnos av appendicit

II Flera tidigare studier har visat att datortomografi av buken med kontrast – intravenöst och/eller oralt/rektalt – med relativt hög säkerhet kan fastställa diagnosen appendicit.

I en nederländsk prospektiv studie har 103 patienter över 16 år med kliniskt misstänkt appendicit genomgått DT utan kontrastförstärkning efterföljt av diagnostisk laparoskopi. Laparoskopifyndet betraktades som »golden standard«. Kirurgen var ovetande om DT-fyndet och radiologen var ovetande om operationsfyndet. Det gjordes 84 laparoskopiska appendektomier medan 3 konverterades till öppen appendektomi. PAD visade i samtliga fall appendicit. 16 friska appendices kvarlämnades.

I 4 fall fann man ingen patologi vare sig på DT eller peroperativt. I 12 fall visade DT andra diagnoser, vilka samtliga stämde med operationsfynden utom ett fall av pyelonefrit med negativ laparoskopi. DT visade i 83 fall appendicit, vilket i samtliga fall stämde med operationsfyndet. Laparoskopin visade ytterligare 4 appendiciter som missats av DT.

Således en sensitivitet på 95,4 procent och en specificitet på 100 procent.

Studien visar att DT utan kontrast är en säker metod för att fastställa diagnosen appendicit och även med stor precision klarlägga annan patologi i buken. Det bör påpekas att den slutgiltiga tolkningen av DT-bilderna gjordes i efterhand av radiologexpert och att den primära bedömningen inte redovisas i studien. Fördelen med DT utan kontrast är framförallt att man slipper allergiska reaktioner men även att kostnaden blir lägre. Nackdelar kan vara att appendicitdiagnosen trots allt är svårare att ställa utan kontrast och att vissa andra tillstånd som t ex mesenterialkärlsockklusion är svårare eller omöjliga att upptäcka utan kontrastförstärkning.

Ingemar Nilsson

ingemar.nilsson@stgoran.se

Anders Adolfsson

In't Hof KH, et al. Surgical validation of unenhanced helical computed tomography in acute appendicitis. *Br J Surg.* 2004; 91:1641-5.

Nytt hopp för vitaminernas vänner

II Läkarkåren brukar anklagas för att medikalisera hälsoproblem som beror på vårt sätt att leva. I stället för att hjälpa patienterna att ändra sina levnadsvanor skriver man ut piller som skall motverka effekterna av en ohälsosam livsstil. Att piller är en väg till bättre hälsa är dock en djupt rotad föreställning hos allmänheten, i varje fall om det hand-

Josef Milerad

medicinsk chefredaktör

lar om vitaminpreparat. Närmare fyrtio procent av männen och sannolikt ännu fler kvinnor i Sverige tar vitamintillskott regelbundet. Många tar nog dessa som ett substitut för sund kost, motion och tillräckligt med sömn. Tron på vitaminpillrens välsignelser finns även bland grupper som annars är kritiska till skolmedicinen och dess användning av piller.

Vitamin E – mångas hälsofavorit – har nyligen råkat ut för ett antal bakslag. Stora uppföljningsstudier har inte kunnat påvisa skyddande effekter för vare sig cancerutveckling eller hjärt-kärlsjukdom. Enligt en ledare i JAMA den 16 mars i år är hoppet troligen ute för E-vitamin för annat än behandling av vissa specifika sjukdomar.

En nyligen publicerad metaanalys i BMJ (2005;330:871-4) kan dock ge vitaminernas vänner ny tröst. Man fann tre kontrollerade studier där pensionärer randomiserades till multivitamin och spårämnen eller placebo under ett års tid. De 78 kontrollerarna hade i genomsnitt 17 fler sjukdagar på grund av infektioner än vitaminäternas. Författarna vågar inte extrapolera resultaten till någon generell rekommendation även om resultaten överensstämmer med en Cochranerapport publicerad 2004. Där sågs liknande nedgång i sjukdagar om man åt låga doser av vitamin C.

Att förse våra äldre med vissa vitaminer kan alltså kanske vara försvarbart tills vidare.

josef.milerad@lakartidningen.se